

สำนักงาน | OFFICE
เศรษฐกิจอุตสาหกรรม | OF INDUSTRIAL ECONOMICS

DIE SHARE

ปีที่ 6 ฉบับที่ 63 มิถุนายน 2560

TRUMP
PENCE

New York, New York

ความเสี่ยงของไทย
ในตลาดอาเซียน
จากนโยบายทรัมป์

Contents

ประจำเดือนมิถุนายน 2560

Econ Focus	ความเสี่ยงของไทยในตลาดอาเซียนจากนโยบายทรมป	3
Econ Review	สรุปสถานการณ์การผลิตภาคอุตสาหกรรม เดือนเมษายน 2560	8
Sharing	อุตสาหกรรม 4.0 และเทคโนโลยีสมัยใหม่สำหรับการเกษตร แบบอัจฉริยะ: และเทคโนโลยีสำหรับอุตสาหกรรมอาหารแปรรูป	10
เก็บมาเล่า	ไขเสื้อดอก กัยเจียบ...ที่ควรรวัง	13
Movement		15

Editor's Note

สวัสดีคุณผู้อ่าน OIE SHARE ฉบับเดือนมิถุนายนค่ะ เดี่ยวร้อน เดี่ยวฝน เดี่ยวเย็น เดี่ยวขึ้น อากาศเปลี่ยนแปลงบ่อย ดูแลรักษาสุขภาพกันด้วยนะคะ นอกจากดูแลสุขภาพแล้วเราก็กตหาสาระความรู้ดี ๆ มาอ่านกันด้วย ในเล่มนี้มีบทความที่น่าสนใจต่าง ๆ มาแชร์กัน เริ่มจากคอลัมน์ **Econ Focus** กับหัวข้อ **ความเสี่ยงของไทยในตลาดอาเซียนจากนโยบายทรมป** ส่วนใครที่ติดตาม **สรุปสถานการณ์การผลิตภาคอุตสาหกรรมเดือนเมษายน ปี 2560** อยู่เนั้น ต้องห้ามพลาดกับทุกความเคลื่อนไหวในคอลัมน์นี้ **คอลัมน์ Sharing** พบกับ **อุตสาหกรรม 4.0 และเทคโนโลยีสมัยใหม่สำหรับการเกษตรแบบอัจฉริยะ และเทคโนโลยีสำหรับอุตสาหกรรมอาหารแปรรูป** ปิดท้ายกันด้วย **เก็บมาเล่า** นักเขียนขอเตือนภัยคุณผู้อ่านในช่วงหน้าฝนกับเรื่อง **“ไขเสื้อดอก...กัยเจียบที่ควรรวัง”** เรายังเปิดรับความคิดเห็นของท่านทุกฉบับทุกช่องทาง ขอขอบคุณคุณผู้อ่านที่ติดตาม OIE SHARE แล้วพบกันใหม่ฉบับหน้า

ที่ปรึกษา

ศิริจ จุลกะรัตน์

ผู้อำนวยการ

สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม

วิรัตน์ ศุภประเสริฐ

รองผู้อำนวยการ

สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม

อิทธิชัย ปัทมสิริวัฒน์

รองผู้อำนวยการ

สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม

บรรณาธิการบริหาร

สมจิตต์ เอี่ยมวรชัย

ผู้อำนวยการสำนักบริหารกลาง

กองบรรณาธิการ

นาฏนดา จันทรสุข, ชาลี ชันศิริ,

สมพิศ นาคสุข, ปัญชาน ศรีสังข์,

เจษฎา อุดมกิจมงคล, ประวีรา โพธิสุวรรณ,

จักรพันธ์ เต้นดวงบริพันธ์,

บุญอนันต์ เสวตสิทธิ์, ภาคอร ประสิทธิ์สุข,

นพพร กังเจริญ, ศิริรักษ์ ชูเชิด,

วชิราภรณ์ จันทรเนตร

OIE SHARE ยินดีรับฟังความคิดเห็น คำชี้แนะ และข่าวประชาสัมพันธ์ต่าง ๆ ติดต่อได้ที่ กองบรรณาธิการ OIE SHARE กลุ่มประชาสัมพันธ์และบริการห้องสมุด สำนักบริหารกลาง สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม ถนนพระรามที่ 6 แขวงทุ่งพญาไท เขตราชเทวี กรุงเทพฯ 10400 อีเมล : oieshare@oie.go.th

ข้อความที่ปรากฏใน OIE SHARE เป็นทัศนะส่วนตัวของผู้เขียน

หากต้องการนำข้อเขียนหรือบทความในฉบับ ไปตีพิมพ์ เผยแพร่ หรือเพื่อประโยชน์อื่นใดกรุณาอ้างอิงแหล่งที่มา

ความเสี่ยงของไทย ในตลาดอาเซียนจากนโยบายทรัมป์

สำนักวิจัยเศรษฐกิจอุตสาหกรรม

ความเป็นมา

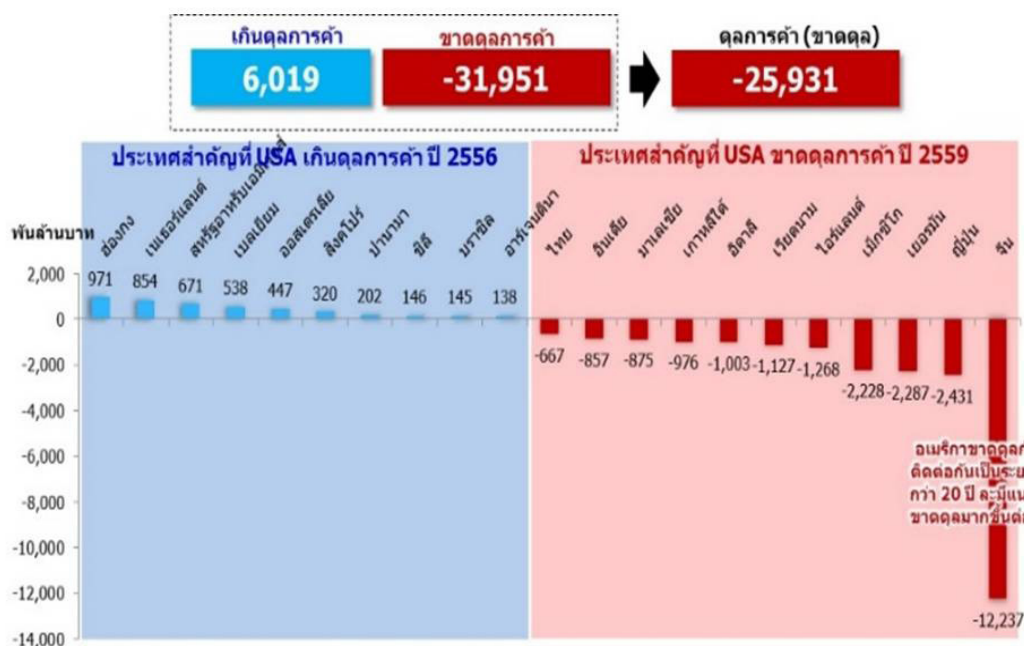
จากนโยบายด้านการค้าของ นายโดนัลด์ ทรัมป์ ประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกา คนที่ 45 ตั้งเป้าหมายว่า ต้องการลดการขาดดุลการค้าที่สหรัฐฯ ขาดดุลอย่างต่อเนื่อง ยาวนานกับนานาประเทศ โดยทรัมป์จะทำการ**ทบทวนความตกลงการค้าเสรีอเมริกาเหนือ (The North American Free Trade Agreement: NAFTA)** ซึ่งเป็นข้อตกลงของ 3 ประเทศ คือ แคนาดา สหรัฐฯ และเม็กซิโก สาเหตุหลักเนื่องจากการนำเข้าสินค้าของสหรัฐฯ ประมาณร้อยละ 26.1 มาจาก 2 ประเทศนี้ และสหรัฐฯ ขาดดุลการค้ากับทั้งสองประเทศคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 9.4 ของการขาดดุลทั้งหมดในปี 2559 นอกจากนี้ยังจะพิจารณา**การถอนตัวจากความตกลงหุ้นส่วนยุทธศาสตร์ทางเศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิก (Trans-Pacific Partnership: TPP)** ซึ่งมีสมาชิก 12 ประเทศ คือ สหรัฐฯ ออสเตรเลีย บรูไน แคนาดา ชิลี ญี่ปุ่น มาเลเซีย เม็กซิโก นิวซีแลนด์ สิงคโปร์ เวียดนาม และเปรู ที่สหรัฐฯ ขาดดุลการค้าให้ประเทศในกลุ่มนี้ประมาณร้อยละ 22 ของการขาดดุลการค้าของสหรัฐฯ

นอกจากนี้ในช่วงของการหาเสียงทรัมป์ประกาศว่าจะ**เก็บภาษีนำเข้าจากจีนเพิ่มเป็นร้อยละ 45 หากจีนยังคงใช้นโยบายค่าเงินอ่อนต่อไป** เนื่องจากทรัมป์มองว่าจีนปั่นค่าเงิน (Currency Manipulator) ทำให้ค่าเงินหยวนต่ำกว่าความเป็นจริง ส่งผลให้สินค้าจีนมีความได้เปรียบในด้าน

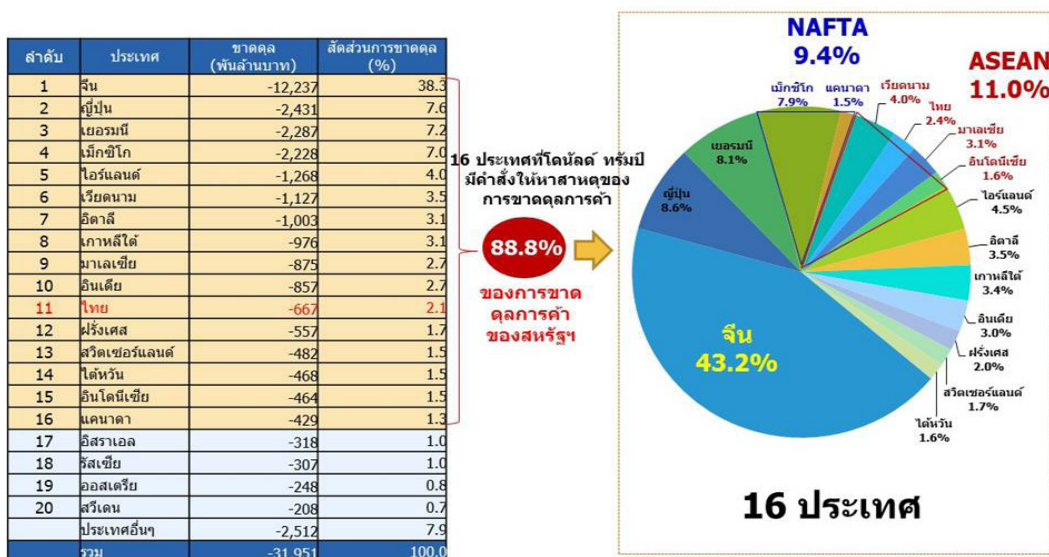
ราคาสินค้าส่งออกจนสหรัฐฯ ขาดดุลการค้ากับจีนเป็นจำนวนมาก โดยสหรัฐฯ ขาดดุลการค้าให้จีนคิดเป็นร้อยละ 43.2 ของการขาดดุลการค้าทั้งหมด รวมทั้ง**การลงนามคำสั่งบริหาร (Executive Orders) เมื่อวันที่ 31 มีนาคม 2560** เพื่อให้เจ้าหน้าที่รายงานประเทศคู่ค้าที่สหรัฐฯ ขาดดุลการค้าสูง รวมถึงสาเหตุของการขาดดุลการค้าดังกล่าว โดยสหรัฐฯ ขาดดุลการค้ามากที่สุดกับจีน ญี่ปุ่น และเยอรมัน และจากประเทศที่สหรัฐฯ ขาดดุลด้วยมากที่สุด 16 อันดับแรก พบว่ามี 4 ประเทศใน ASEAN ที่ติดอันดับคือ เวียดนาม มาเลเซีย ไทย และอินโดนีเซีย ซึ่งเป็นอันดับที่ 6, 9, 11 และ 15 ตามลำดับ

การขาดดุลการค้าของสหรัฐฯ

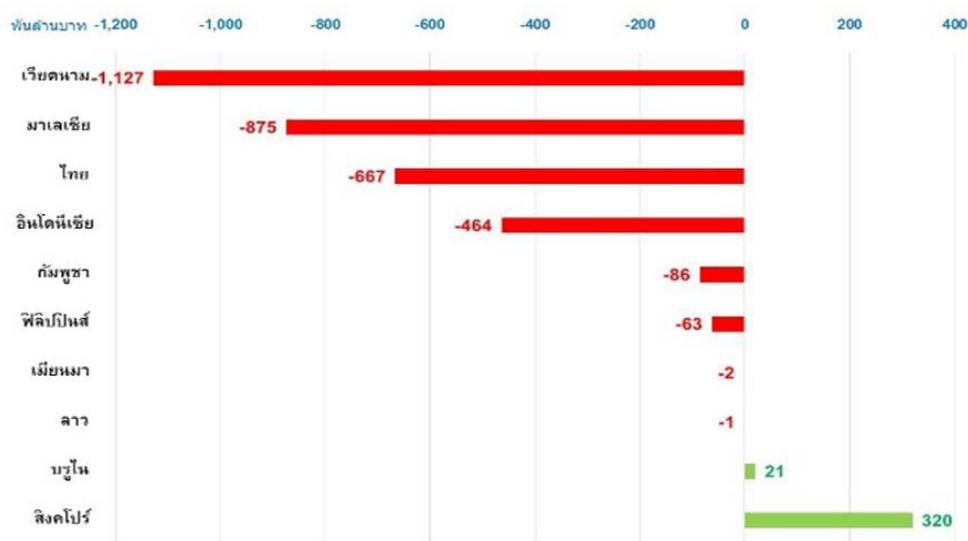
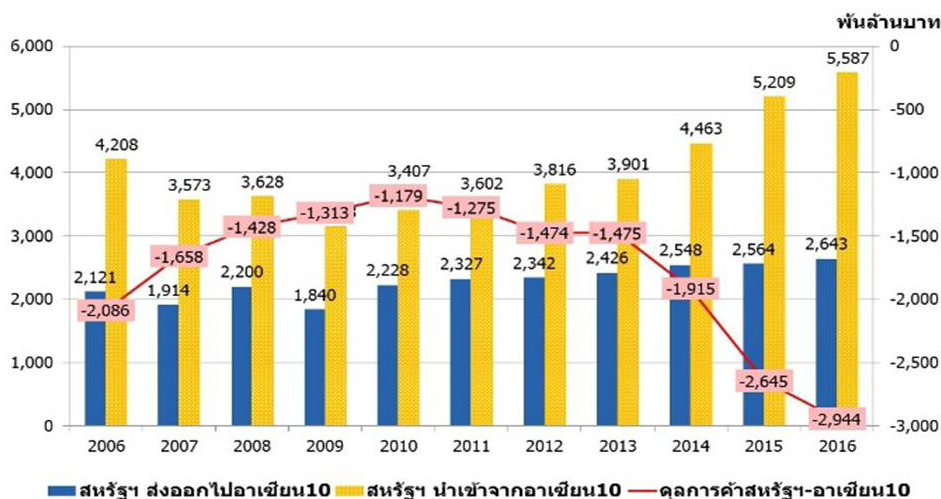
ภาพที่ 1 ดุลการค้าของสหรัฐฯ กับประเทศต่างๆ ในปี 2559
ที่มา : คำนวณจากข้อมูล Global Trade Atlas

ภาพที่ 2 การขาดดุลการค้าของสหรัฐฯ กับประเทศต่าง ๆ ปี 2559
ที่มา : คำนวณจากข้อมูล Global Trade Atlas

ในปี 2559 ในภาพรวมสหรัฐอเมริกาขาดดุลการค้า 25,931 พันล้านบาท โดยมีการเกินดุลการค้าเล็กน้อยกับบางประเทศ เช่น ฮ่องกง เนเธอร์แลนด์ สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ คิดเป็นมูลค่า 6,019 พันล้านบาท แต่สหรัฐฯ มีการขาดดุลการค้ากับประเทศต่าง ๆ จำนวนมาก คิดเป็นมูลค่าถึง 31,951 ล้านบาท (ภาพที่ 1)

หากพิจารณา 16 ประเทศแรกที่สหรัฐฯ ขาดดุลการค้าด้วยมากที่สุด พบว่าสหรัฐฯ มีการขาดดุลการค้ากับ 16 ประเทศนี้คิดเป็นร้อยละ 88 ของการขาดดุลการค้าทั้งหมดของสหรัฐฯ โดยสหรัฐฯ ขาดดุลการค้ากับจีนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 43.2 รองลงไปที่ประเทศในกลุ่ม ASEAN (เวียดนาม ไทย มาเลเซีย และ อินโดนีเซีย) คิดเป็นร้อยละ 11.0 ของการขาดดุลการค้าทั้งหมดของสหรัฐฯ (ภาพที่ 2)

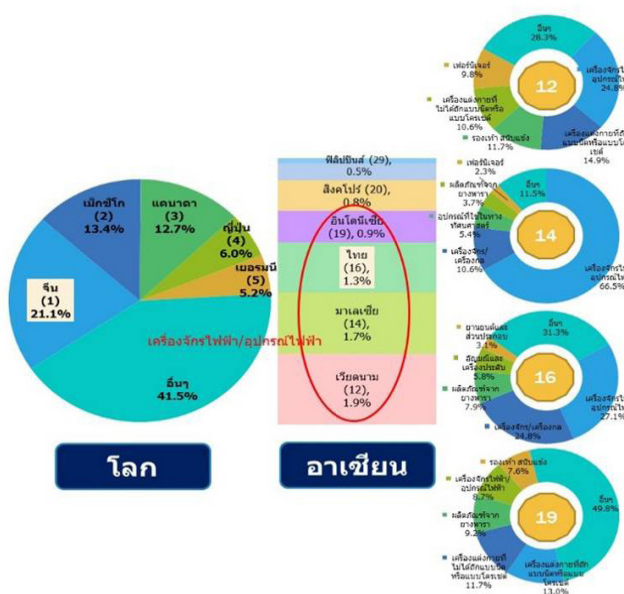

ภาพที่ 3 ดุลการค้าของสหรัฐฯ กับประเทศใน ASEAN
ที่มา : คำนวณจากข้อมูล Global Trade Atlas

ดุลการค้าของสหรัฐอเมริกา กับ ASEAN

ASEAN เป็นกลุ่มประเทศหนึ่งที่สหรัฐอเมริกาขาดดุลการค้าจำนวนมากอย่างต่อเนื่อง โดยในปี 2559 สหรัฐฯ ขาดดุลการค้ากับ ASEAN จำนวน 2,944 พันล้านบาท โดยเป็นการขาดดุลกับเวียดนามมากที่สุด รองลงไป คือ มาเลเซีย ไทย อินโดนีเซีย อย่างไรก็ตามสหรัฐฯ ได้ดุลการค้ากับ บรูไน และสิงคโปร์ (ภาพที่ 3)

หากพิจารณาในด้านของสินค้านำเข้าที่สหรัฐฯ นำเข้าจาก ASEAN พบว่าส่วนใหญ่เป็นกลุ่มเครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์ไฟฟ้า, เครื่องจักร เครื่องกล และอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ และเครื่องแต่งกายที่ถักแบบนิตหรือแบบโครเชต์ (ภาพที่ 4)

ภาพที่ 4 สินค้าสำคัญที่สหรัฐฯ นำเข้าจากประเทศใน ASEAN
ที่มา : คำนวณจากข้อมูล Global Trade Atlas
หมายเหตุ: () ลำดับของประเทศที่สหรัฐฯ นำเข้าสูงสุดจากโลก

ความเสี่ยงของการค้าไทยในตลาด ASEAN จากนโยบายทรัมป์

จากนโยบายด้านการค้าของทรัมป์ ชำงตันใน 2 ประเด็นหลัก คือ การขึ้นภาษีนำเข้าจากจีน และการเริ่ม เพ่งเล็งประเทศอื่น ๆ นอกเหนือจากจีน ที่สหรัฐอเมริกา ขาดดุลการค้าด้วยมากที่สุด 16 ประเทศ ตามคำสั่งบริหาร (Executive Orders) ย่อมส่งผลกระทบต่อการค้าของไทย ทั้งทางตรงและทางอ้อม ในส่วนของผลกระทบทางตรง คือ การที่ไทยจะส่งออกปาสหรัฐฯ ได้ยากมากขึ้น เพราะ สหรัฐฯ อาจใช้มาตรการกีดกันทางการค้าทั้งทางภาษี (Tariff Barriers: TBs) และไม่ใช่ภาษี (Non-Tariff Barriers: NTBs) จนส่งผลกระทบให้การส่งออกไทยลดลง ในส่วนของผลกระทบทางอ้อม คือ ไทยจะสามารถส่งไป ประเทศต่าง ๆ ได้ลดลง เช่น จีน ประเทศใน ASEAN และ ประเทศต่าง ๆ ที่ส่งออกปาสหรัฐฯ เพราะประเทศเหล่านั้น จะมีความต้องการนำเข้าสินค้าชั้นกลางเพื่อผลิตแล้วส่งออก ปาสหรัฐฯ ลดลง

ทั้งนี้ หากสหรัฐฯ ใช้มาตรการที่รุนแรงเพื่อลดการขาดดุล การค้าของสหรัฐฯ จนทำให้ประเทศต่าง ๆ สามารถส่งออก ไปยังสหรัฐฯ ลดลงโดยเฉพาะจีน ย่อมส่งผลกระทบให้ เวียดนาม มาเลเซีย และอินโดนีเซีย ซึ่งต่างมีสหรัฐฯ และจีน เป็นตลาดส่งออกหลัก สามารถส่งออกปาสหรัฐฯ และ จีนได้ลดลง และประเทศใน ASEAN ย่อมต้องการนำเข้า สินค้าวัตถุดิบเพื่อนำไปผลิตแล้วส่งออกไปยังตลาดดังกล่าว ลดลง ทั้งนี้ คาดว่าไทยจะได้รับผลกระทบในการส่งออก ไปมาเลเซียในส่วนของเครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์ไฟฟ้า, ยางและผลิตภัณฑ์ยาง พลาสติกและผลิตภัณฑ์ ในส่วนของ ตลาดเวียดนาม คือ เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์ไฟฟ้า และ ตลาดอินโดนีเซีย คือ ยางและผลิตภัณฑ์ยาง เนื่องจากสินค้า เหล่านี้เป็นสินค้าที่ประเทศที่กล่าวถึงส่งออกปาสหรัฐฯ และจีนในสัดส่วนที่สูง รวมถึงเป็นสินค้าที่ประเทศเหล่านี้ มีการนำเข้าจากไทยมากด้วยเช่นกัน

บทสรุป

ความเสี่ยงของการค้าไทยจากในตลาด ASEAN นโยบายทรมป์ คือ การที่ประเทศต่าง ๆ ใน ASEAN โดยเฉพาะ มาเลเซีย เวียดนาม และอินโดนีเซีย จะสามารถส่งออกไปยังสหรัฐฯ และ จีน ซึ่งเป็นตลาดหลักที่สำคัญได้ลดลง ทำให้ประเทศใน ASEAN เหล่านั้นจะลดการนำเข้าสินค้าชั้นกลางจากไทยเพื่อนำไปผลิตและส่งต่อไปยังสหรัฐฯ และ จีน อย่างไรก็ตามคาดว่าในระยะสั้นนโยบายด้านการค้าของทรมป์จะยังไม่ส่งผลกระทบต่อไทยมากนักเนื่องจาก

1. สหรัฐฯ มีการผลิตภาคอุตสาหกรรมภายในประเทศเพียงร้อยละ 12 ของ GDP (ไทย ร้อยละ 27.4 ของ GDP) ดังนั้นสหรัฐฯ ยังคงต้องพึ่งพาการนำเข้าไปอีกระยะหนึ่งจนกว่าจะสามารถดึงดูดการลงทุนกลับประเทศและมีการผลิตในประเทศเพิ่มขึ้น

2. ค่าแรงของสหรัฐฯ สูงกว่า จีน และ ASEAN ทำให้สินค้าที่ผลิตในสหรัฐฯ มีราคาสูงตามต้นทุนที่สูงขึ้นจากต้นทุนค่าแรง ราคาสินค้าในสหรัฐฯ จึงมีแนวโน้มสูงขึ้น และปัญหาที่ตามมาก็คือ ปัญหาเงินเฟ้อของประเทศ

3. หากทรมป์พยายามลดการนำเข้าโดยการตั้งกำแพงภาษี จะทำให้สินค้านำเข้าสูงขึ้น ในขณะที่เดียวกันราคาสินค้าที่ผลิตในสหรัฐฯ เองก็มีราคาแพงจากต้นทุนค่าแรงในประเทศที่สูง จนส่งผลให้เกิดเงินเฟ้อ รวมถึงเศรษฐกิจสหรัฐฯ เองก็ยังไม่ฟื้นตัวเต็มที่ซึ่งอาจส่งผลให้ผู้บริโภคของสหรัฐฯ ลดการบริโภค โดยเฉพาะกลุ่มสินค้าฟุ่มเฟือยจนทำให้เศรษฐกิจสหรัฐฯ ชะลอลงในที่สุด

4. การพยายามดึงนักลงทุนกลับประเทศของทรมป์ จะทำให้เกิดการลงทุนเพิ่มมากขึ้น ผลที่ตามมาก็คือ ดอกเบี้ยของสหรัฐฯ ก็จะสูงขึ้น และอาจส่งผลให้การลงทุนชะลอลง อัตราแลกเปลี่ยนก็จะแข็งค่าขึ้น ซึ่งจะกระทบให้การส่งออกชะลอลง สุดท้ายแล้วเศรษฐกิจสหรัฐฯ ก็อาจไม่ได้ดีขึ้นอย่างที่หวังไว้

แม้ว่าในระยะสั้นอาจจะไม่ส่งผลกระทบด้านการค้าต่อไทยมากนัก แต่ในระยะยาวหากสหรัฐอเมริกายังคงนโยบายที่ลดการนำเข้า และดึงดูดการลงทุนกลับประเทศ

เพื่อผลิตและส่งออก หากเรายังคงผลิตสินค้าเดิม ๆ ทำการตลาดแบบเดิม ๆ มุ่งส่งออกไปยังตลาดเดิม ๆ ผลที่ตามมาคือ เราจะไม่สามารถส่งออกได้เช่นเดิม เพราะไทยจะโดนผลกระทบทางตรงคือ ส่งออกไปสหรัฐฯ ได้ลดลง และผลกระทบทางอ้อมที่ส่งออกไป จีน ASEAN และประเทศอื่น ๆ ได้ลดลง นอกจากนี้สินค้าจากจีน ASEAN และประเทศอื่น ๆ จะไหลทะลักเข้ามาในไทย เพราะไม่สามารถส่งออกในตลาดสหรัฐฯ ได้ ดังนั้น ไทยควรมียุทธศาสตร์และนโยบายด้านการค้าอย่างยั่งยืนเพื่อรับมือกับผลกระทบจากนโยบายด้านการค้าของทรมป์และสามารถแข่งขันทางการค้าใน ASEAN และจีน ได้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

จัดทำโดย

สมพิศ นาคสุข

นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ

แหล่งข้อมูลอ้างอิง :

วารสารสะกดรอยอุตสาหกรรมไทยในอาเซียน ปีที่ 5 ฉบับที่ 2 มีนาคม - พฤษภาคม 2560 โดยสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม ร่วมกับศูนย์ศึกษาการค้าระหว่างประเทศ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย ภายใต้โครงการเตือนภัยภาคอุตสาหกรรมไทยและสร้างความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านภายใต้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560

สรุปสถานการณ์

การผลิตภาคอุตสาหกรรมเดือนเมษายน 2560

• ดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรมรายสาขาสำคัญ

อุตสาหกรรมการผลิตสำคัญที่ขยายตัว เช่น อุตสาหกรรมการผลิตชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์อุตสาหกรรมการผลิต Hard Disk Drive และอุตสาหกรรมการผลิตเครื่องปรับอากาศ

- **อุตสาหกรรมการผลิตชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์** ดัชนีผลผลิตขยายตัวร้อยละ 10.3 เมื่อเทียบกับเดือนเดียวกันของปีก่อน เนื่องจากปัจจุบันความต้องการใช้สินค้าเทคโนโลยีด้านอิเล็กทรอนิกส์ และ Internet of Things มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ส่งผลให้สินค้าประเภท Other IC, Monolithic IC, และ Transistor มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น

- **อุตสาหกรรมการผลิต Hard Disk Drive** ดัชนีผลผลิตขยายตัวร้อยละ 4.8 เมื่อเทียบกับเดือนเดียวกันของปีก่อน เนื่องจากการหยุดการผลิตที่ประเทศจีน ส่งผลให้การผลิตที่ประเทศไทยเพิ่มขึ้น

- **อุตสาหกรรมการผลิตเครื่องปรับอากาศ** ดัชนีผลผลิตขยายตัวร้อยละ 3.6 เมื่อเทียบกับเดือนเดียวกันของปีก่อน เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีการผลิตแบบใหม่ในส่วนของคนเดนซึ่งยูนิต และแฟนคอยล์ยูนิต จึงทำให้มีการผลิตเพิ่มขึ้น

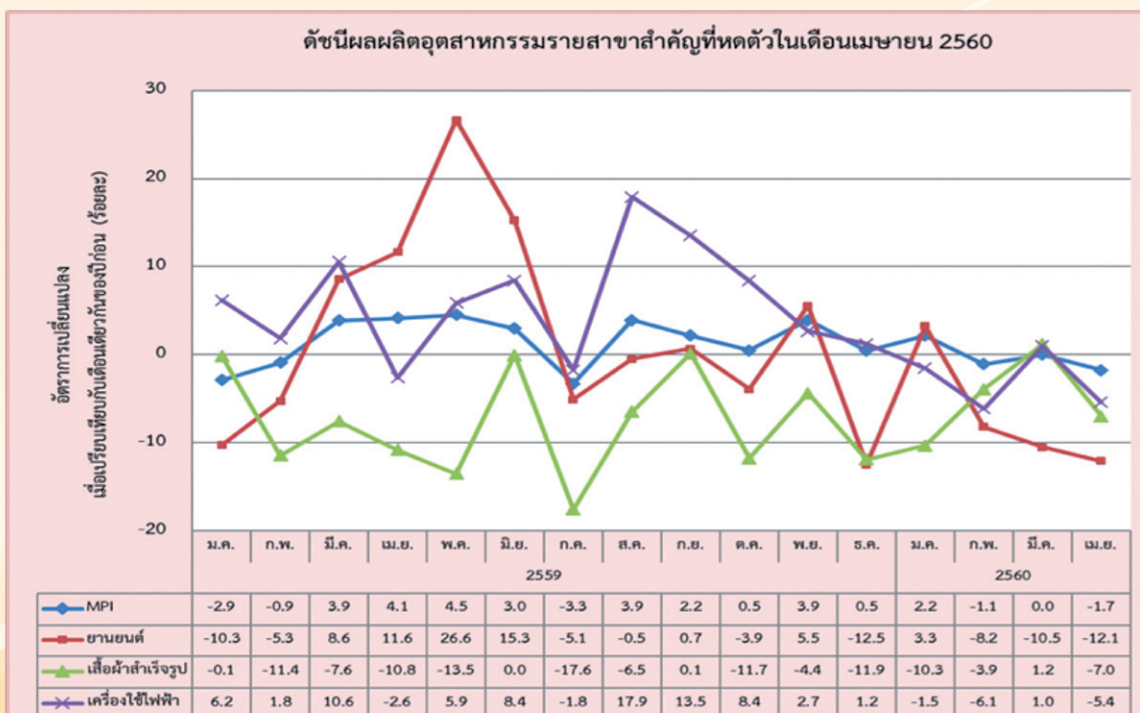
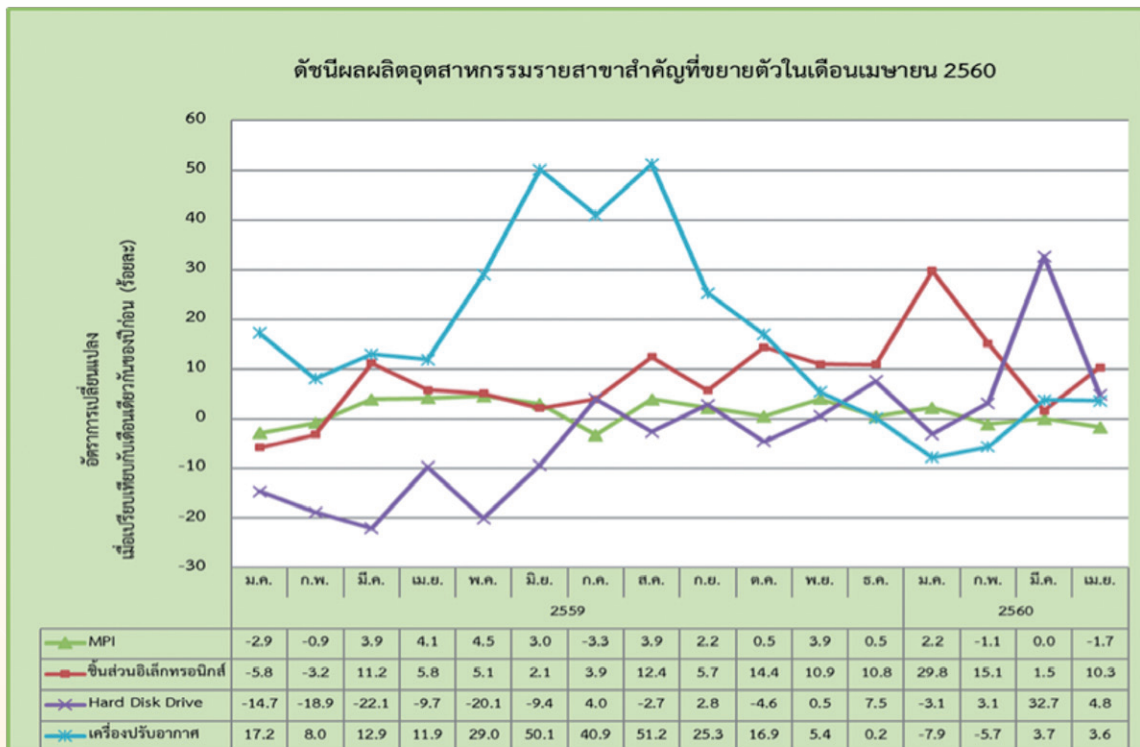
• สถานการณ์การผลิตภาคอุตสาหกรรม

สำหรับสถานการณ์การผลิตภาคอุตสาหกรรม ดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรมเดือนเมษายน 2560 หดตัวร้อยละ 1.7 เมื่อเทียบกับเดือนเดียวกันของปีก่อน สาขาอุตสาหกรรมการผลิตสำคัญที่หดตัว เช่น อุตสาหกรรมการผลิตยานยนต์ อุตสาหกรรมการผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูป และอุตสาหกรรมการผลิตเครื่องใช้ไฟฟ้า

- **อุตสาหกรรมการผลิตยานยนต์** ดัชนีผลผลิตหดตัวร้อยละ 12.1 เมื่อเทียบกับเดือนเดียวกันของปีก่อน ซึ่งเป็นการลดลงในกลุ่มรถปิคอัพ และรถยนต์นั่งขนาดเล็ก อันเป็นผลมาจากตลาดส่งออกตะวันออกกลางและแอฟริกาที่หดตัว

- **อุตสาหกรรมการผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูป** ดัชนีผลผลิตหดตัวร้อยละ 7.0 เมื่อเทียบกับเดือนเดียวกันของปีก่อน เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงรูปแบบผลิตภัณฑ์ จึงทำให้ปริมาณการผลิตลดลง

- **อุตสาหกรรมการผลิตเครื่องใช้ไฟฟ้า** ดัชนีผลผลิตหดตัวร้อยละ 5.4 เมื่อเทียบกับเดือนเดียวกันของปีก่อน ซึ่งลดลงในสินค้ากระติกน้ำร้อน เนื่องจากการปิดหน้ามีการเปลี่ยนแปลงการผลิตเป็นแบบดิจิทัล ทำให้การผลิตเพิ่มขึ้น และมีความต้องการสินค้าเพิ่มขึ้นตั้งแต่ปีที่แล้ว ส่งผลให้การผลิตลดลงตามความต้องการสินค้าที่ลดลง

อุตสาหกรรม 4.0 และเทคโนโลยีสมัยใหม่ สำหรับการเกษตรแบบอัจฉริยะ และเทคโนโลยีสำหรับอุตสาหกรรมอาหารแปรรูป

สำนักเศรษฐกิจอุตสาหกรรมระหว่างประเทศ

อุตสาหกรรมอาหารของไทย มีทั้งโอกาสและความท้าทาย จากการที่มีวัตถุดิบการเกษตรที่หลากหลาย แต่อย่างไรก็ดี ประเทศไทยยังสร้างมูลค่าเพิ่มในอุตสาหกรรมนี้ได้น้อยมาก ในขณะที่มีทรัพยากรแรงงานจำนวนมาก รวมทั้งพฤติกรรมความต้องการของผู้บริโภคที่หลากหลาย ล้วนเป็นปัจจัยส่งผลกระทบต่อตลาด นอกจากนี้ ปัจจัยด้านคุณภาพอาหารปลอดภัย (food safety) กฎระเบียบต่าง ๆ ล้วนอาจส่งผลทำให้เกิดเป็นอุปสรรคที่มีใช่ภาษี (Non Tariff Barriers : NTBs) จึงมีความจำเป็นที่จะต้องใช้เทคโนโลยี นวัตกรรม การวิจัยและพัฒนา เพื่อเข้ามาส่งเสริมในกระบวนการผลิต ปัจจุบันโครงการนวัตกรรมอาหาร (Food Innopolis) ภายใต้กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีการพัฒนาความร่วมมือไทย-เยอรมนี ด้านอาหารปลอดภัย และการรับรองมาตรฐาน การส่งเสริมเทคโนโลยี ระบบอัตโนมัติ การเผยแพร่กฎระเบียบ EU Regulations โดยสอดคล้องกับความเห็นจากสถาบันการศึกษาด้านการเกษตรของไทย ในประเด็นการรับรองมาตรฐานอาหาร ถือเป็นปัจจัยสำคัญในการส่งเสริมการค้าระหว่างกัน โดยเฉพาะกลุ่มวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ซึ่งมีความสามารถในการส่งออกมากกว่าร้อยละ 30 ของจำนวนผู้ส่งออกไทย ดังนั้น หากไทยสามารถเรียนรู้และสร้างมาตรฐานการรับรองระหว่างไทยและเยอรมนีได้ จะเป็นการอำนวยความสะดวกทางการค้าระหว่างกันได้มากยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตาม การพัฒนานวัตกรรมของไทยในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมาค่อนข้างล่าช้าและใช้เวลานาน ดังนั้น นโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรม 4.0 จึงอาจจำเป็นต้องใช้ระยะเวลาดำเนินการและไม่อาจสามารถดำเนินการได้อย่างรวดเร็ว โดยต้องแยกประเด็นด้านความปลอดภัยอาหารออกเป็นสองกลุ่มคือ Safety และ Non Safety มีการให้ข้อมูลด้วยความโปร่งใส ซึ่งน่าจะเป็นจุดเริ่มต้นที่ดีในการพัฒนาอุตสาหกรรมตามนโยบายประเทศไทย 4.0

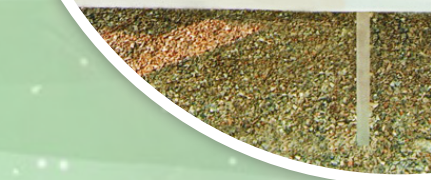

ในมุมมองของชาวต่างประเทศเห็นว่า ประเทศไทยสามารถเพาะปลูกพืชได้ปีละ 2-3 ครั้ง เนื่องจากมีสภาพภูมิประเทศและภูมิอากาศที่เหมาะสม โครงสร้างปัจจัยพื้นฐานที่ดี เช่น ระบบชลประทานและการขนส่งที่ทั่วถึง ซึ่งจะช่วยส่งเสริมการเกษตรให้เติบโตได้เป็นอย่างดี อย่างไรก็ตาม เมื่อสินค้าจำนวนมากได้เข้าสู่ระบบการค้าไม่ว่าจะเป็นการค้าปลีกหรือส่ง ทำให้เกิดการแข่งขันด้านการค้าขาย ส่งผลทำให้เกิดจุดอ่อนด้านการแข่งขันทางราคา ทำให้ผลตอบแทนเกษตรกรมีจำนวนน้อยมาก โดยกว่าร้อยละ 40 ของจำนวนแรงงานในประเทศไทยคือเกษตรกร ซึ่งทำการเพาะปลูกเกือบตลอดทั้งปี ที่ผ่านมามีการถ่ายทอดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ผลผลิตการเกษตรมีเป็นจำนวนมากแต่เกษตรกรยังมีรายได้ต่ำ ในขณะที่พ่อค้าทำงานด้านการตลาดเพียง 2-3 เดือนต่อปีกลับมีรายได้มากกว่า สำหรับประเด็นด้านอาหารปลอดภัยและมาตรฐาน จำเป็นต้องใช้เงินลงทุนสนับสนุนและได้รับการช่วยเหลือจากภาครัฐ ซึ่งได้มีการออกนโยบายสนับสนุน

มากมายเพื่อสร้างทางเลือกสำหรับโอกาสดึงดูดนักลงทุนจากต่างชาติ จึงจำเป็นต้องส่งเสริมกลไกความร่วมมือต่าง ๆ ควบคู่กัน เช่น การส่งเสริมธุรกิจอัจฉริยะ (Smart Business) การส่งเสริมด้านทักษะและฝีมือแรงงาน ดังนั้น จึงจำเป็นที่จะต้องสำรวจความพร้อมในทุกด้านที่เกี่ยวข้องตลอดห่วงโซ่ เช่น การปรับปรุงคุณภาพดิน การใช้ที่ดินเพื่อการเพาะปลูก ระบบชลประทาน ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม ตัวอย่างเช่น หากพบว่าเริ่มประสบปัญหาผลผลิตลดน้อยลง จำเป็นต้องวิเคราะห์และเรียนรู้ในทุกประเด็นของห่วงโซ่ ตั้งแต่ที่ดิน ขาวนา เกษตรกร จนถึงกำลังการผลิตในโรงงาน ว่าจำนวนแรงงานเพียงพอหรือไม่ จำเป็นต้องใช้เครื่องจักรเพื่อปรับปรุงกระบวนการผลิตได้อย่างไร โดยเฉพาะประเด็นการตรวจสอบย้อนกลับเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องติดตามผลผลิตที่ได้มา

กำลังซื้อของผู้บริโภค เป็นปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่งที่ควรศึกษาวิเคราะห์นอกเหนือไปจากความต้องการและพฤติกรรมของผู้บริโภคที่มีความหลากหลาย ซึ่งบางครั้งแม้จะมีความเข้าใจชัดเจน และรู้สึกเบื่อบ่อยครั้ง แต่จากการโฆษณาชวนเชื่อให้คิดว่าเป็นสินค้าคุณภาพดี ผู้บริโภคก็ยินดีจ่ายเงินเพิ่ม ทั้งที่กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ยังไม่สามารถพิสูจน์ได้ ซึ่งการตรวจสอบคุณภาพเป็นสิ่งที่ดำเนินการได้ยากในการพิสูจน์ว่าจะตัดสินได้อย่างไร กรณีมาตรฐาน EU เปรียบเทียบกับมาตรฐาน ไทย มีความแตกต่างกัน เพราะพฤติกรรมผู้บริโภคแตกต่างกัน จึงจำเป็นต้องมีการศึกษาวิจัยเชิงลึกให้มากขึ้น เพราะการตีความหมายของคุณภาพขึ้นอยู่กับปัจเจกบุคคลด้วย ดังนั้น ควรวิเคราะห์ว่าราคาอาหารที่สูงขึ้นเป็นเพราะราคาวัตถุดิบหรือกำลังซื้อ หรืออาจมีทางเลือกในการสรรหาอาหารชนิดอื่น ๆ เช่น อาหารออร์แกนิก สำหรับคนรุ่นใหม่ ที่เริ่มใช้เทคโนโลยี IoT เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการผลิต อย่างไรก็ดี ปัญหาที่พบคือการไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลได้อย่างถูกต้องเพื่อให้ได้ตัวอย่างสถิติ และนำมาวิเคราะห์ประกอบการตัดสินใจในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ นอกจากนี้ คนรุ่นเก่าและมียายุมากไม่สนใจการเปลี่ยนแปลงเพื่อการปรับตัว อาจเป็นปัญหาสำคัญประการหนึ่งในการพัฒนาเพื่อก้าวไปสู่การเกษตรที่ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม จึงจำเป็นต้องจัดหาทางเลือกให้กับกลุ่มครอบครัวเกษตรกรขนาดเล็กด้วย ซึ่งถือเป็นกลุ่มที่สำคัญมากที่สุด แต่การสนับสนุนด้วยเงินทุนของภาครัฐอาจไม่ยั่งยืน ควรสอบถามความต้องการที่แท้จริงจากเกษตรกรควบคู่ด้วย อย่างไรก็ดี การปรับปรุงแรงงานไปสู่แรงงานทักษะ การเปลี่ยนแปลงอาจเป็นไปได้ไม่มากนัก

ในส่วนของผลิตภัณฑ์ Non Food ประเด็นการใช้เทคโนโลยีชีวภาพเป็นสิ่งสำคัญที่ควรให้ความสนใจ เนื่องจากเป็นวัตถุดิบสำหรับอุตสาหกรรมต่อเนื่องอื่น ๆ และเริ่มมีการปรับขยายธุรกิจเพิ่มมากขึ้น อาทิ เส้นใยธรรมชาติที่ใช้ในอุตสาหกรรมยานยนต์และชิ้นส่วน เนื่องจากมีน้ำหนักเบา ซึ่งวัสดุชีวภาพเหล่านี้กำลังจะมาแทนที่วัตถุดิบจากเคมีภัณฑ์ ดังนั้น จึงเป็นโอกาสในการพัฒนามูลค่าเพิ่มของสินค้าเกษตรนอกเหนือจากผลิตภัณฑ์อาหารสำหรับรับประทาน โดยการประยุกต์ใช้เครื่องจักรและวิศวกรรม เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มและประสิทธิภาพ ปรับเปลี่ยนเป็นการเกษตรแบบอัจฉริยะ นอกจากนี้ ประเด็น Bio Economy ที่ใช้ในอุตสาหกรรมอาหารยังมีการวิจารณ์กันอย่างกว้างขวาง รวมทั้ง Bio Fuel ในประเด็นด้านความยั่งยืนและสิ่งแวดล้อม เช่น การบุกรุกพื้นที่ป่าเพื่อนำมาเพาะปลูกเป็นพื้นที่เกษตรกรรม จำเป็นต้องตอบคำถามต่อสังคมให้ชัดเจนด้วย เพราะนโยบายอุตสาหกรรม 4.0 มิได้มุ่งเน้นเฉพาะการพัฒนาเทคโนโลยีระดับสูง แต่รวมถึงการพัฒนาที่ยั่งยืน พลังงานสะอาด สร้างมูลค่าเพิ่มด้วยคุณภาพ ดังนั้น การที่ประเทศไทยมีผลผลิตด้านการเกษตรเป็นจำนวนมากจึงควรต้องสร้างความสมดุลระหว่างอุตสาหกรรมอาหาร Bio Economy และ Bio Fuel ด้วย

แนวทางการพัฒนาความร่วมมือของสาขาการเกษตรที่เป็นไปได้คือการรวมกลุ่มในรูปแบบสหกรณ์ ซึ่งเยอรมนีมีประสบการณ์ด้านการรวมกลุ่มเป็นสหกรณ์จากครอบครัวเกษตรกรที่ยากจน โดยต้องดำเนินการในรูปแบบที่เรียบง่ายและมีความโปร่งใส ดังนั้น จึงจำเป็นต้องคำนึงถึงความสำคัญของเกษตรกร ไม่ควรละเลยเพิกเฉย ทั้งนี้ การดำเนินงานด้านการรวมกลุ่มสหกรณ์จะสามารถช่วยลดช่องว่างของปัญหาและอุปสรรคในแต่ละห่วงโซ่อุปทานได้ตั้งแต่การเพาะปลูกจนถึงการจำหน่ายปลีก โดยเห็นว่าประสบการณ์ด้านการสหกรณ์ที่ผ่านมาของไทยยังขาดประสิทธิภาพและการประสานงาน

ข้อเสนอแนะจากการเสวนา พบว่า ด้านอาหารปลอดภัย ควรมีการคำนึงถึงการปฏิบัติตามกฎระเบียบมาตรฐานทั้งภายในประเทศและภายนอกประเทศ อาทิ EU Regulation ด้านการสร้างเชื่อมโยงและมูลค่าเพิ่ม ต้องเร่งการสร้างเชื่อมโยงในแต่ละห่วงโซ่อุปทานของอุตสาหกรรมอาหารบริโภคและ Non Food จากผู้ผลิตถึงภาคธุรกิจ ระหว่างเกษตรกร ผู้ผลิตอาหารแปรรูป และผู้ค้าปลีก ด้านการใช้เทคโนโลยีการเกษตร ต้องนำเทคโนโลยีมาปรับใช้ในการเกษตร อาทิ Remote Sensing การเพาะปลูกเกษตรแบบอัจฉริยะ ด้านความต้องการและพฤติกรรมของผู้บริโภค จำเป็นต้องศึกษา วิจัยและวิเคราะห์พฤติกรรมของผู้บริโภคอย่างแท้จริง รวมทั้งความสามารถของกำลังซื้อ สำหรับด้านการพัฒนาอย่างยั่งยืนและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ควรคำนึงถึงเรื่องการใช้ที่ดิน การใช้ปุ๋ย ยากำจัดศัตรูพืช ให้เป็นไปโดยไม่กระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม และความท้าทายที่สำคัญมากที่สุด ได้แก่ ทิศทางและรูปแบบการพัฒนาความร่วมมือด้านนโยบายอุตสาหกรรม 4.0 เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ ข้อเสนอแนะ การดำเนินงานระหว่างภาคส่วนต่างๆ ของไทยและเยอรมนี โดยเฉพาะภาครัฐ ผ่านการเรียนรู้และถ่ายทอดประสบการณ์

จัดทำโดย

ชาลี ชันศิริ

นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ

แหล่งข้อมูลอ้างอิง

“Industries 4.0” and New Technologies for Agricultural and Food Industry
with regards to smart farming and the advance
use of technology in food processing”

ภายใต้การประชุมวิชาการ

“Industry 4.0 in Thailand 4.0 : Thai-German Partnership
for Industry of Tomorrow”

วันที่ 15 พฤษภาคม 2560

ณ กรุงเทพมหานคร

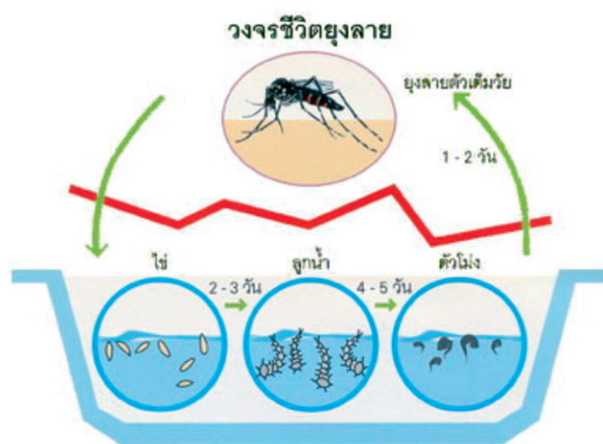
ไขเลือดออก ภัยเงียบบน... ที่ควรระวัง

สำนักบริหารกลาง

เข้าสู่ช่วงหน้าฝนแบบนี้ โรคระบาดที่ต้องเฝ้าระวังเป็นอันดับต้น ๆ คงหนีไม่พ้น “โรคไขเลือดออก” ซึ่งมียุงลายเป็นพาหะ โดยมักจะเพาะพันธุ์ตามแหล่งน้ำขังต่าง ๆ เราจึงควรศึกษาวิธีป้องกันและการดูแลผู้ป่วยเพื่อพร้อมรับมือ..

ทำความรู้จัก “โรคไขเลือดออก”

ไขเลือดออกเป็นโรคติดต่อที่เกิดจากเชื้อไวรัสเดงกี แพร่สู่ร่างกายคนจากการกัดของยุงลายตัวเมีย ผู้ป่วยจะมีไข้สูง มีอาการป่วยรุนแรงกว่าไข้หวัดธรรมดา ยุงลายที่เป็นพาหะนำโรคเป็นยุงที่ออกหากินเฉพาะในตอนกลางวัน ชอบอาศัยอยู่ในแถบอากาศร้อนชื้น ประเทศไทยจึงพบการแพร่กระจายของยุงลายได้มากและอาจพบโรคนี้ประปรายตลอดปี โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงฤดูฝนคือเดือนพฤษภาคม ถึงกันยายนที่มีฝนตกชุกและมีแอ่งน้ำท่วมขัง ซึ่งเป็นเสมือนแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย โดยพบการระบาดของโรคมากที่สุด ในบริเวณภาคกลางซึ่งเป็นที่ตั้งของกรุงเทพมหานคร รวมทั้งเมืองใหญ่ทั่วประเทศที่มีคนอาศัยอยู่อย่างหนาแน่น ซึ่งเอื้อต่อการแพร่ระบาดของโรค ดังนั้น โรคไขเลือดออกจึงเป็นโรคติดต่อที่มีการประกาศเตือนให้เป็นโรคเฝ้าระวัง

ในประเทศไทย เพราะมีอัตราการป่วยและแพร่ระบาดค่อนข้างสูง และมีแนวโน้มทางสถิติที่จะเพิ่มสูงขึ้นอีกเรื่อย ๆ

อาการของไขเลือดออก

อาการเบื้องต้นคล้ายกับไข้หวัดทั่วไป เช่น มีไข้สูง ตัวร้อน ปวดหัว ปวดเมื่อยอ่อนเพลีย แต่ผู้ป่วยไขเลือดออกจะมีอาการแสดงที่รุนแรงกว่า บางรายอาจคลื่นไส้ อาเจียน และอาจพบผื่นแดงหรือจ้ำเลือดใต้ผิวหนังทั่วตัวหรือมีภาวะแทรกซ้อนอื่น ๆ ตามมา เช่น มีเลือดออกตามเนื้อเยื่อ ในร่างกายในรายที่ร่างกายอ่อนแอและมีภูมิคุ้มกันต่ำ

สาเหตุของไขเลือดออก

โรคไขเลือดออกเกิดจากยุงลายเพศเมียที่เป็นพาหะของโรค ดูดเลือดของผู้ป่วยที่มีเชื้อไวรัสเดงกี จากนั้นไวรัสเดงกีจะเติบโตภายในท้องของยุงลาย เมื่อยุงลายกัดคนอื่นต่อ เชื้อไวรัสเดงกีก็จะแพร่เข้าสู่ร่างกายผู้ที่ถูกกัดไปด้วย

การวินิจฉัยไข้เลือดออก

สังเกตอาการด้วยตนเอง หากมีไข้สูงเฉียบพลัน ปวดหัว หรือมีผื่นแดงควรรีบไปพบแพทย์ทันที แพทย์จะตรวจวัด ความดันโลหิต สังเกตลักษณะอาการที่แสดง พร้อมกับการซักประวัติผู้ป่วย เพื่อดูความเสี่ยงและโอกาสว่าผู้ป่วย อยู่ในบริเวณที่มีการระบาดของไข้เลือดออกหรือไม่ และอาจ ตรวจเลือดเพื่อดูความผิดปกติของเซลล์เม็ดเลือดรวมด้วย

การรักษาไข้เลือดออก

การรักษาผู้ป่วยไข้เลือดออกนั้นยังไม่มียารักษา เฉพาะโรค เป็นเพียงการรักษาประคับ ประคองตามอาการ อย่างใกล้ชิด โดยทั่วไปผู้ป่วยจะมีไข้สูงมากและปวดหัว รุนแรง เบื้องต้นจึงใช้ยาระงับอาการคือ Acetaminophen หรือ พาราเซตามอล ซึ่งเป็นยาแก้ปวดและลดไข้ ควรหลีกเลี่ยง การใช้ยาแอสไพริน ซึ่งจะมีผลต่อเซลล์เม็ดเลือด อาจกระทบ ต่อภาวะที่มีเลือดออกซึ่งทำให้อาการแย่ลง ในกรณีที่ผู้ป่วย อาเจียนและอ่อนเพลียจากไข้ แพทย์จะให้ น้ำเกลือเพื่อ ชดเชยการเสียน้ำในร่างกาย นอกจากนี้เป็นการรักษาตาม อาการที่ป่วยและเฝ้าระวังการเกิดอาการแทรกซ้อน

ภาวะแทรกซ้อนของไข้เลือดออก

โรคไข้เลือดออกอาจพัฒนาความรุนแรงไปสู่ภาวะ โรค Dengue Hemorrhagic Fever ซึ่งจะทำให้มีไข้สูงขึ้น อาการปวดหัวรุนแรงขึ้น อาจมีภาวะเลือดออกตามเนื้อเยื่อ และอวัยวะภายใน และ Dengue Shock Syndrome ซึ่งเป็นภาวะที่เสียเลือดมาก พลาสมารั่ว ความดันโลหิตต่ำ นำไปสู่การช็อคหรือเสียชีวิตได้

การป้องกันไข้เลือดออก

ปัจจุบันมีการประกาศใช้วัคซีนป้องกันโรคไข้เลือด ออกในบางประเทศ สำหรับในประเทศไทยวัคซีนที่ช่วย ป้องกันโรคไข้เลือดออกยังอยู่ในกระบวนการค้นคว้าทดลอง เพื่อเก็บข้อมูลเพิ่มเติมในการรับรองประสิทธิผลทางการ รักษา วิธีการป้องกันจึงเน้นไปยังวิธีการกำจัดยุงลายที่เป็น พาหะนำโรค และการหลีกเลี่ยงความเสี่ยงที่จะเกิดโรคด้วย การดูแลตัวเอง

จัดทำโดย

นางสาววชิราภรณ์ จันทรเนตร

นักจัดการงานทั่วไปปฏิบัติการ

แหล่งข้อมูลอ้างอิง

<http://www.pobpad.com/ไข้เลือดออก>

<http://www.pharmacy.mahidol.ac.th>

นายศิริรุจ จุลกะรัตน์ ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม เป็นประธานในการแถลงข่าว “ดัชนีอุตสาหกรรมเดือนเมษายน 2560” ในวันที่ 31 พฤษภาคม 2560 ณ สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม

นายอิทธิชัย ปัทมสิริวัฒน์ รองผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม ได้ให้เกียรติบรรยายหลักสูตรนักการทูตไปประจำการ ในต่างประเทศระดับเลขานุการ ในวันที่ 22 พฤษภาคม 2560 ณ สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม

นายอิทธิชัย ปัทมสิริวัฒน์ รองผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม เป็นประธานในการสัมมนาเชิงวิชาการ เรื่อง “การพัฒนาดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรม เพื่อรองรับโครงสร้างอุตสาหกรรมใหม่” ในวันที่ 29 พฤษภาคม 2560 ณ โรงแรม เซ็นทารา แกรนด์ แอท เซ็นทรัลเวิลด์

นางสาวปรารธนา บุญญฤทธิ์ ผู้อำนวยการสำนักเศรษฐกิจอุตสาหกรรมระหว่างประเทศเป็นผู้แทนผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม ให้การต้อนรับและบรรยายสรุปให้กับคณาจารย์จากกองทัพไนจีเรีย ของวิทยาลัยป้องกันประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐไนจีเรีย เรื่อง The Role of Industrial Development in the Thai Economy ในโอกาสศึกษาดูงานและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ด้านการพัฒนา ณ ประเทศไทย ในวันที่ 23 พฤษภาคม 2560 ณ สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม

สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม เข้าร่วมกิจกรรม
“ร่วมประดิษฐ์ดอกไม้จันทน์”
เพื่อเป็นการแสดงความอาลัยและสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ
ถวายพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
ที่มีต่อปวงชนชาวไทย

